

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олександр ЖИЛЬЦОВ

«___» _____ 2022 р.

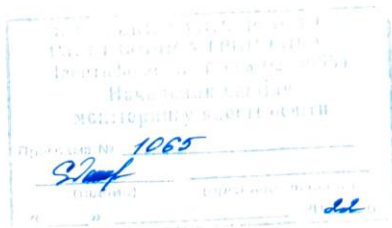
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ

для студентів 4 курсу

спеціальності
освітньої програми
освітньо-кваліфікаційного рівня

014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Середня освіта (Музичне мистецтво)
молодший спеціаліст

Київ - 2022

Розробник:

Теряєва Лариса Анатоліївна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

Викладачі:

Теряєва Лариса Анатоліївна, Кифенко Анна Миколаївна, Лопуга Тетяна Валентинівна - викладачі циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від 31 серпня 2022 р. № 1

Голова циклової комісії Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено

« » _____ 2022 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни (4 курс)

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	
Курс	4	
Семестр	7	8
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	1,5	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45	45
Аудиторні	34	32
Модульний контроль	-	-
Семестровий контроль	8	8
Самостійна робота	3	5
Форма семестрового контролю	-	Іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. **Мета курсу** – якісна підготовка висококваліфікованих фахівців за обраною спеціальністю; набуття знань, умінь і диригентських навичок; розвиток хорової культури, формування творчого підходу до професії.

2.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Хорове диригування» є:

- формування умінь і навичок хорового диригування;
- розвиток вокально-хорових технічних та виконавсько-творчих навичок в системі свідомого володіння голосом;
- ознайомлення з методичними прийомами роботи з хором та їх практичне опанування;
- вміння свідомо сприймати і аналізувати звучання багатоголосного хору;
- набуття диригентських навичок, необхідних для керування хором у закладах загальної середньої освіти.

2.3. В процесі вивчення дисципліни «Хорове диригування» студенти мають набути такі компетентності:

Загальні:

- здатність застосовувати набуті знання, уміння та навички у практичній діяльності;
- формування національно-культурних цінностей;
- здатність застосовувати інноваційні методи та технології навчання;
- розвиток навичок самостійної роботи та професійного самовдосконалення;
- підвищення результатів якісної підготовки шляхом мотивації навчання;
- формування здатності до самостійно-пошукової діяльності;
- здатність до прийняття самостійних рішень при вирішенні проблемних питань;
- розвиток особистісно-комунікативних відносин.

Фахові:

- усвідомлення соціальної значущості майбутньої педагогічної професії;
- здатність оволодівати новими знаннями на основі міждисциплінарних зв'язків музичних дисциплін з психолого-педагогічними навчальними дисциплінами;
- уміння використовувати набуті знання, уміння та навички під час проходження педагогічної практики;
- спрямованість до покращення кінцевих результатів навчання;
- розвиток особистісних якостей і музичних здібностей;
- здатність до систематичного фахового самовдосконалення.

Предметні:

- уміння читати хорову партитуру з листа;
- здатність до написання анотацій на хорові твори;
- готовність до гри партитури напам'ять;

- здатність до співу окремих хорових партій;
- уміння диригувати твори різних жанрів та стилів;
- розвиток хорознавчого тезаурусу;
- здатність до художнього виконання пісень шкільного репертуару;
- уміння самостійно здійснювати добір вокально-хорових творів;
- розвиток артистичності та виконавсько-диригентських якостей;
- здатність до диригентсько-виконавської інтерпретації хорових творів;
- уміння створювати власний супровід до шкільних пісень;
- розвиток організаторських здібностей для проведення репетицій з хором;
- набуття диригентської майстерності керування хором.

3.Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни «Хорове диригування», згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні:

- знати провідну мету і завдання музично-педагогічної діяльності;
- усвідомлювати ціннісне значення добору вокально-хорових творів для естетичного та духовного розвитку дітей;
- володіти методикою розучування хорових творів;
- знати закономірності сприйняття хорових творів;
- грати хорову партитуру розкривати ідейно-художнє значення творів;
- чисто інтонувати окремі хорові партії;
- диригувати хорові твори з акомпанементом та без супроводу;
- володіти грою на фортепіано та голосом під час виконання пісень шкільного репертуару.

4.Структура навчальної дисципліни (4 курс)

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт		
		Практичні	Семестр. контроль	Сам. роб.
Змістовий модуль 7. Удосконалення навичок та знань, набутих у попередні роки навчання. Застосування різної диригентської техніки.				
Тема 1. Складні розміри:3/2.Несиметричні розміри: 5/4.	8	6	2	
Тема 2. Змінні розміри.Диригування у різних темпах. Прийоми диригування у змінному розмірі.	8	6	2	
Тема 3. Складна форма. Вивчення багатоголосних партитур з супроводом та a cappella.	11	8	2	1
Тема 4. Методика розучування хорового твору. Підготовка до репетиційної	9	6	1	2

роботи з хором.				
Тема 5. Вибір програми до Підсумкової атестації. Транспонування вокальної партії. Володіння прийомами роботи над шкільною піснею (4 клас).	9	8	1	
Разом за змістовим модулем 7	45	34	8	3
Змістовий модуль 8. Твори Підсумкової атестації				
Тема1. Розучування творів Підсумкової атестації. Сучасні музичні комп'ютерні програми для створення та аранжування музичних творів.	9	6	2	1
Тема2. Вокально-хоровий аналіз творів, репетиційна робота з хором.	11	8	2	1
Тема 3. Визначення шляхів роботи над технічними труднощами творів хорової практики Підсумкової атестації.	9	6	2	1
Тема 4. Удосконалення методів і прийомів репетиційної роботи над вокально-хоровим твором.	8	6	1	1
Тема5. Навички роботи з хором. Підготовка до практичної діяльності. Застосування музичних комп'ютерних програм у практичній діяльності.	8	6	1	1
Разом за змістовим модулем 8	45	32	8	5
Усього годин за 4 курс	90	66	16	8

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 7. Удосконалення навичок та знань, набутих у попередні роки навчання. Застосування різної диригентської техніки

Тема 1. Складні розміри: 3/2 . Несиметричні розміри: 5/4. Удосконалення техніки диригування. Закріплення складних розмірів: 3/2, 9-дольних, 12-дольних та складно-змішаних розмірів (5-дольних, 7-дольних). Залежність диригентської схеми від групування у середині такту та темпу у розмірах 5/4, 5/8, 7/4, 7/8.

Тема 2. Змінні розміри. Диригування у різних темпах. Прийоми диригування у змінному розмірі. Своєчасна виконавська підготовка диригента до змінних розмірів. Диригування творів у повільному та жвавому темпах.

Тема 3. Складна форма. Вивчення багатоголосних партитур з супроводом та a cappella. Визначення музичної форми хорових творів. Уміння виконати багатоголосну хорову партитуру, враховуючи художньо-стильові особливості твору.

Тема 4. Методика розучування хорового твору. Підготовка до репетиційної роботи з хором. Володіння хоровим репертуаром та методикою розучування хорового твору Складання плану практичних занять з хором. Методика репетиційної роботи з хором.

Тема 5. Вибір програми до Підсумкової атестації. Транспонування вокальної партії. Володіння прийомами роботи над шкільною піснею (4 клас). Робота над хоровою партитурою, творами, більш складними за фактурою, з елементами поліфонії. Транспозиція. Удосконалення навичок самостійної роботи над пісенним репертуаром.

Ключові слова: складні розміри, несиметричні розміри, змінні розміри, складна форма, методика розучування хорового твору.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3.

Додаткова: 2.

Змістовий модуль 8. Твори Підсумкової атестації

Тема 1. Розучування творів Підсумкової атестації. Сучасні музичні комп'ютерні програми для створення та аранжування музичних творів. Методика поетапного розучування творів. Музичні комп'ютерні технології.

Тема 2. Вокально-хоровий аналіз творів, репетиційна робота з хором. Написання анотації на хоровий твір. Методика практичної роботи з хором.

Тема 3. Визначення шляхів роботи над технічними труднощами творів хорової практики Підсумкової атестації. Самостійний пошук подолання вокально-технічних труднощів. Проведення практичної роботи над усуненням вокально-хорових труднощів.

Тема 4. Удосконалення методів і прийомів репетиційної роботи над вокально-хоровим твором. Пошук та визначення ефективних методів роботи. Проведення репетиційної роботи над вокально-хоровим твором.

Тема 5. Навички роботи з хором. Підготовка до практичної діяльності. Застосування музичних комп'ютерних програм у практичній діяльності. Розвиток і удосконалення самостійних навичок роботи з хором. Застосування інноваційних технологій навчання у практичній роботі з хором.

Ключові слова: музичні комп'ютерні програми, вокально-хоровий аналіз, методи роботи, практична робота з хором.

Рекомендована література:

Основна: 3; 4.

Додаткова: 1; 2.

6. Контроль навчальних досягнень.

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (4 курс)

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 7		Модуль 8	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	17	17	16	16
Робота на практичному занятті	10	17	170	16	160
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	5	25
Разом			202		201
Максимальна кількість балів		403			
Розрахунок коефіцієнта		6,71			

6.2. Завдання для самостійної роботи і критерії її оцінювання

Змістовий модуль 7. Удосконалення навичок та знань, набутих у попередні роки навчання. Застосування різної диригентської техніки

Тема 3. Складна форма. Вивчення багатоголосних партитур з супроводом та а саррелла (1 год).

Завдання:

1. Визначити музичну форму хорових творів.
2. Уміти виконати багатоголосну хорову партитуру, враховуючи художньо-стильові особливості твору.

Тема 4. Методика розучування хорового твору. Підготовка до репетиційної роботи з хором (2 год).

Завдання:

1. Досконало вивчити хоровий репертуар.
2. Знати методику розучування хорового твору.
3. Скласти план практичних занять з хором.
4. Запропонувати методику репетиційної роботи з хором.

Змістовий модуль 8. Твори Підсумкової атестації

Тема 1. Розучування творів Підсумкової атестації. Сучасні музичні комп'ютерні програми для створення та аранжування музичних творів (1 год).

Завдання:

1. Продиригувати два хорових твори різного характеру.
2. Виконати спів окремих партій одночасно із виконанням усієї хорової партитури.
3. Створити власну пісню для учнів з використанням сучасних музичних комп'ютерних програм Adobe Audition, Sound Forge, Cubase.

Тема 2. Вокально-хоровий аналіз творів, репетиційна робота з хором (1 год).

Завдання:

1. Здійснити добір вокальних вправ для розвитку дикції та артикуляції співаків.
2. Знайти у нотних збірниках електронної бібліотеки хоровий твір а cappella.
3. Провести вокально-хоровий аналіз твору а cappella.
4. Виконати на фортепіано партитуру хорового твору а cappella.

Тема 3. Визначення шляхів роботи над технічними труднощами творів хорової практики Підсумкової атестації (1 год).

Завдання:

1. Визначити вокально-технічні труднощі твору та запропонувати шляхи їх подолання.
 2. Провести роботу з камертоном: дати настройку від камертону “ля” кожній хоровій партії, згідно з акордовим розташуванням.
 3. Виконати спів окремих хорових партій з тактуванням однією рукою.
- Продемонструвати диригентську техніку виконання акцентів на різні долі такту.

Тема 4. Удосконалення методів і прийомів репетиційної роботи над вокально-хоровим твором (1 год).

Завдання:

1. Добрати для хору вокальні вправи на розвиток «ланцюгового дихання».
2. Скласти план проведення репетиційної роботи з хором.
3. Провести роботу над розучуванням хорових партій.
4. Продемонструвати диригентські прийоми показу змінних динамічних відтінків (крещендо, дімінуендо, морендо).
5. Створити власну інтерпретацію хорового твору.

Тема 5. Навички роботи з хором. Підготовка до практичної діяльності.

Застосування музичних комп'ютерних програм у практичній діяльності (1 год).

Завдання:

1. Добрати вокально-хоровий твір в mp3-форматі із застосуванням мережі Інтернет.
2. Продиригувати напам'ять два контрастних за характером твори (із супроводом і а cappella), у яких використовуються різні прийоми диригентської техніки).
3. Транспонувати мелодію вокально-хорового твору на велику секунду вниз.
4. Здійснити показ штрихів легато, нон-легато, стаккато.
5. Виконати запис вокально-хорового твору нотами із застосуванням музичних комп'ютерних програм Finale, Encore, Cakewalk Overture.

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Оцінювання роботи студентів здійснюється шляхом поточного контролю.

Поточний контроль здійснюється з використанням таких форм роботи, як: аналіз та написання анотацій на хорові твори; виконання студентом відповідних диригентських схем та прийомів; диригування хорових творів; застосування мережі

Інтернет, електронної нотної бібліотеки, електронної пошти; прослуховування хорових творів у виконанні відомих хорових колективів; методичних рекомендацій з хорового диригування; консультацій викладача; виконання пісень шкільного репертуару.

6.3.1. Критерії і рівні поточного оцінювання знань, умінь і навичок з хорового диригування

Підсумкова кількість балів (мах-10)	Критерії оцінювання
9-10 (високий рівень)	Уміння самостійного використання методичної і спеціальної музичної літератури. Здатність до написання анотацій з детальним аналізом хорових творів. Створення власних інтерпретацій вокально-хорових творів. Професійне виконання пісень шкільного репертуару.
7-8 (достатній рівень)	Достатні методичні знання з хорового диригування. Не зовсім виразне виконання вокально-хорових творів. Середній рівень досконалості у створенні власних інтерпретацій хорових творів. Здатність до самоаналізу та самовдосконалення.
4-6 (середній рівень)	Поверхові теоретичні знання та практичні навички з хорового диригування. Недостатні навички володіння методичною літературою. Задовільне виконання самостійних тематичних і творчих завдань. Не емоційне виконання вокально-хорових творів. Неготовність до створення власних інтерпретацій хорових творів. Помірні здатності до самоаналізу та самовдосконалення.
1-3 (низький рівень)	Нездатність до самостійного опрацювання методичної літератури з хорового диригування і виконання творчих самостійних завдань. Неспроможність до створення власних диригентських інтерпретацій. Наявність помилок під час виконання вокально-хорових творів і детального аналізу хорових творів різних стилів і жанрів. Нездатність виконання пісень шкільного репертуару під власний супровід.

Критерії оцінювання іспиту з хорового диригування

Оцінювання роботи студентів 4 курсу проводиться шляхом підсумкового контролю (іспиту). Форма проведення: усна (виконання практичних завдань: диригування студентом двох хорових творів, більш складних за фактурою, оперні хори; гра багатоголосної хорової партитури в поліфонічному та мішаному складі хорового письма; спів напам'ять усіх хорових партій; виразне виконання пісень шкільного репертуару). Максимальна кількість балів – 40 балів.

Підсумкова к-сть балів (мах-40)	Критерії оцінювання іспиту з хорового диригування
37-40	Професійне диригування двох хорових творів різних жанрів і стилів з власною диригентсько-виконавською інтерпретацією. Досконала гра багатоголосної хорової партитури в поліфонічному та мішаному складі хорового письма. Професійний спів напам'ять усіх хорових партій. Емоційне виконання на музичному інструменті пісень шкільного і дошкільного репертуару під власний супровід.

34-36	Професійна готовність застосовувати набуті знання і уміння у практичній роботі з хором. Наявність достатньо високого рівня оволодіння особливостями творчої імпровізації хорових творів різних стилів і жанрів. Професійне диригування двох хорових творів (з супроводом та a cappella). Оволодіння грою хорової партитури і співом хорових партій на достатньо високому рівні. Художньо-виразне виконання пісень шкільного репертуару.
31-33	Достатній рівень досконалості у створенні інтерпретацій хорових творів. Середній рівень професійного диригування хорових творів різних стилів і жанрів. Добре володіння музичним інструментом під час гри партитури хорового твору a cappella. Достатні знання напам'ять усіх хорових партій. Готовність до практичної роботи з хором. Емоційне виконання пісень шкільного репертуару.
28-30	Недостатні навички володіння диригентською технікою та імпровізацією під час виконання хорових творів. Гра хорової партитури з великою кількістю технічних помилок. Спів хорових партій по нотах. Недостатня готовність до практичної роботи з хором. Помірні здатності до самостійного вирішення вокально-хорових проблем. Задовільне виконання пісень шкільного репертуару.
25-27	Помірні фахові знання з хорового диригування. Не виразне диригування вокально-хорових творів. Низький рівень досконалості у створенні власних інтерпретацій хорових творів. Гра хорової партитури з великою кількістю технічних помилок. Не емоційне виконання пісень.
19-24	Виконання хорових творів зі значними художньо-технічними недоліками. Неспроможність до створення власних диригентських інтерпретацій. Наявність помилок під час виконання хорової партитури, співу хорових партій та шкільних пісень. Нездатність до самостійної роботи.
1-18	Неспроможність до диригування творами різних стилів і жанрів, гри партитури, співу хорових партій та пісень. Неготовність до практичної роботи з хоровим колективом.

6.3.2. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

7. Навчально-методична картка дисципліни (4 курс)

Разом за 4 курс: 90годин, практичні заняття –66 год., семестровий контроль –16 год., самостійна робота –8год.

Назва модуля	Змістовий модуль 7 Удосконалення навичок та знань, набутих в попередні роки навчання. Застосування різної диригентської техніки	Змістовий модуль 8 Твори Підсумкової атестації
Теми практичних занять	<p>Складні розміри: 3/2 .Несиметричні розміри: 5/4 (6 год).</p> <p>Змінні розміри. Диригування у різних темпах. Прийоми диригування у змінному розмірі (6 год)</p> <p>Складна форма. Вивчення багатоголосних партитур з супроводом та a capella (8 год)</p> <p>Методика розучування хорового твору. Підготовка до репетиційної роботи з хором. (6 год)</p> <p>Вибір програми до Підсумкової атестації. Транспонування вокальної партії. Володіння прийомами роботи над шкільною піснею (4 клас)., (8 год)</p>	<p>Розучування творів Підсумкової атестації. Сучасні музичні комп'ютерні програми для створення та аранжування музичних творів. (6 год)</p> <p>Вокально-хоровий аналіз творів, репетиційна робота з хором (8 год).</p> <p>Визначення шляхів роботи над технічними труднощами творів хорової практики Підсумкової атестації (6 год).</p> <p>Удосконалення методів і прийомів репетиційної роботи над вокально-хоровим твором (6 год)</p> <p>Навички роботи з хором..Підготовка до практичної діяльності. Застосування музичних комп'ютерних програм у практичній діяльності (6 год).</p>
Форми поточного контролю	Індивідуальний підхід до кожного студента; усний аналіз хорових творів; творчі завдання з хорового диригування; робота на практичному занятті, виконання студентом відповідних диригентських вправ, схем та прийомів; прослуховування хорових творів, виконання пісень шкільного репертуару тощо.	
Підготовка і складання семестрового контролю	8 год.	8 год.
Самостійна робота	3 год Карта самостійної роботи студента.	5 год Карта самостійної роботи студента.
Підсумковий контроль		Іспит

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Карась Г. Хорова родина «Первоцвіт» (до 130-річчя заснування народного аматорського хору «Первоцвіт» Народного дому села Микитинці): монографія. Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2020. 288 с.: іл.
2. Костенко Л. В., Шумська Л. Ю. К72 Методика викладання хорового диригування : навч. посіб. для магістрантів закладів вищої освіти. 2-ге вид., доповнене та перероблене. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 145 с.
3. Микола Леонтович. Хорові твори / ред.- упоряд. В. Кузик. Київ: Музична Україна, 2019. 464 с.
4. Теряєва Л.А. Оцінювання ефективності застосування методів, форм, видів та засобів навчання на заняттях з хорового диригування Освітологічний дискурс, 2020, № 2 (29).
5. Теряєва Л.А. Застосування музичних інформаційних технологій при вивченні навчальної дисципліни «Хорове диригування» Освітологічний дискурс, 2019, № 1-2 (24-25), стор.272-285.

Додаткова:

1. Збірка пісень для дітей “Відчинилося життя”., Горова Л.В. Відчинилося життя: 36. пісень для дітей. – 2-ге вид. стер. – Т.: Джура, 2007. – 112 с.: іл. (тв. обкл.)
2. Організація роботи з дитячими вокально-хоровими колективами: етодичні рекомендації/ Укладач: Тимофєєв І.А., – Рівне: «Волинські обереги», 2020 – 44 с.
3. Прокулевич. О. Основи хорового диригування : навчальний посібник / [уклад. Оксана Валеріївна Прокулевич] ; – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. – 140 с.
4. Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск III (у шести частинах). Частина друга: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Н. В. Стефіна. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. – 290 с.
5. Теряєва Л.А. Духовний розвиток майбутніх учителів музичного мистецтва на заняттях з хорового диригування/ Л.А. Теряєва // Духовність особистості в системі мистецької освіти: зб. пр. наук. шк. д-ра пед. наук, проф. О.М. Олексюк. Вип.2 / Київський ун-т ім Б. Грінченка. – К : Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 58-62 с.
6. Хрестоматія хорового співу: навчально-методичний посібник в 3 ч. / упоряд. М. Камінська. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 142 с.